Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

zo 6. júla 2017 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Doprava — Spoločné pravidlá prevádzky leteckých dopravných služieb v Únii — Nariadenie (ES) č. 1008/2008 — Ustanovenia o tvorbe cien — Článok 22 ods. 1 — Článok 23 ods. 1 — Informácie, ktoré sa vyžadujú pri oznamovaní cien ponúkaných verejnosti — Povinnosť uvádzať skutočnú výšku daní, platieb, prirážok alebo poplatkov — Voľná tvorba cien — Fakturovanie poplatku za spracovanie pre prípad zrušenia rezervácie letu zo strany cestujúceho alebo pre prípad nenastúpenia do lietadla — Ochrana spotrebiteľa“

Vo veci C-290/16,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) z 21. apríla 2016 a doručený Súdnemu dvoru 24. mája 2016, ktorý súvisí s konaním:

Air Berlin plc & Co. Luftverkehrs KG

proti

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory T. von Danwitz, sudcovia E. Juhász, C. Vajda, K. Jürimäe a C. Lycourgos (spravodajca),

generálny advokát: M. Wathelet,

tajomník: X. Lopez Bancalari, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 15. marca 2017,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Air Berlin plc & Co. Luftverkehrs KG, v zastúpení: M. Knospe, Rechtsanwalt,

— Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV, v zastúpení: P. Wassermann, Rechtsanwalt,

— nemecká vláda, v zastúpení: K. Stranz a T. Henze, splnomocnení zástupcovia,

— Európska komisia, v zastúpení: W. Mölls, K.-P. Wojcik a F. Wilman, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: nemčina.

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 22 ods. 1 a článku 23 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1008/2008 z 24. septembra 2008 o spoločných pravidlách prevádzky leteckých dopravných služieb v Spoločenstve (Ú. v. EÚ L 293, 2008, s. 3).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Air Berlin plc & Co. Luftverkehrs KG (ďalej len „Air Berlin“) a Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV (Spolková únia centrál a združení spotrebiteľov, ďalej len „Bundesverband“) týkajúceho sa žaloby o zdržanie sa konania, ktorú podala Bundesverband proti praktikám spoločnosti Air Berlin týkajúcim sa zobrazovania cien a všeobecných podmienok predaja uvedených na jej internetovej stránke.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 93/13/EHS

3 Článok 3 ods. 1 a 2 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288) stanovuje:

„1. Zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa.

2. Podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky [jej obsah – *neoficiálny preklad*], najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou.

…“

4 V súlade s článkom 6 ods. 1 tejto smernice „členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok“.

Nariadenie č. 1008/2008

5 Podľa odôvodnenia 16 nariadenia č. 1008/2008:

„Zákazníci by mali byť schopní efektívne porovnávať ceny leteckých dopravných služieb jednotlivých leteckých spoločností. Konečná cena, ktorú má zákazník zaplatiť za letecké dopravné služby so začiatkom v Spoločenstve, by preto mala predstavovať sumu vrátane všetkých daní a poplatkov. …“

6 Článok 2 tohto nariadenia stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia:

…

18. ‚letecké cestovné' znamená ceny vyjadrené v eurách alebo v miestnej mene, ktoré sa platia leteckým dopravcom alebo ich zástupcom, alebo iným predajcom leteniek za prepravu cestujúcich v rámci leteckej dopravnej služby, a všetky podmienky, za ktorých sa tieto ceny používajú, vrátane odplát a podmienok ponúknutých za agentúrne a iné doplnkové služby;

…"

7 Článok 22 uvedeného nariadenia, nazvaný „Voľná tvorba cien", vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Bez toho, aby bol dotknutý článok 16 ods. 1, leteckí dopravcovia Spoločenstva a na základe reciprocity leteckí dopravcovia tretích krajín voľne stanovujú letecké cestovné a letecké sadzby za letecké dopravné služby vnútri Spoločenstva."

8 Článok 23 tohto nariadenia, nazvaný „Informovanie a nediskriminácia", vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Letecké cestovné a letecké sadzby, ponúkané alebo zverejnené cez internet alebo v akejkoľvek inej forme, za letecké dopravné služby z letiska na území členského štátu, na ktorý sa uplatňuje zmluva, prístupné verejnosti, zahŕňajú uplatniteľné podmienky. Konečná cena, ktorá sa má zaplatiť, je vždy uvedená a zahŕňa uplatniteľné letecké cestovné alebo leteckú sadzbu vrátane všetkých uplatniteľných daní a platieb, prirážok a poplatkov, ktoré sú nevyhnutné a predpokladajú sa v čase uverejnenia. Okrem konečnej ceny sa uvádzajú prinajmenšom tieto údaje:

a) letecké cestovné alebo letecká sadzba;

b) dane;

c) letiskové poplatky a

d) iné platby, prirážky alebo poplatky, ktoré sa týkajú napríklad bezpečnostnej ochrany alebo paliva,

ak sa položky uvedené [v článku 23 ods. 1 tretej vete písm. b), c) a d)] pridali do leteckého cestovného alebo leteckej sadzby. Možné príplatky sa oznámia jasným, transparentným a jednoznačným spôsobom vždy na začiatku rezervačného procesu a zákazník ich akceptuje na základe slobodnej voľby (‚opt-in')."

Nemecké právo

9 § 307 ods. 1 a 2 Bürgerliches Gesetzbuch (občiansky zákonník) v znení uplatniteľnom na skutkové okolnosti vo veci samej (ďalej len „BGB") stanovuje:

„1. Ustanovenia uvedené vo všeobecných podmienkach predaja sú neplatné, ak v rozpore so zásadou dobrej viery neprimerane znevýhodňujú zmluvného partnera osoby, ktorá ich používa. …

2. V prípade pochybnosti je potrebné priznať, že existuje neprimerané znevýhodnenie vtedy, keď ustanovenie

1) nie je zlučiteľné so základnými myšlienkami zákonnej úpravy, od ktorej sa odchyľuje, alebo

2) obmedzuje podstatné práva alebo povinnosti vyplývajúce z povahy zmluvy tak, že je ohrozená realizácia predmetu zmluvy.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

10 Dňa 26. apríla 2010 Bundesverband uskutočnila na internetovej stránke spoločnosti Air Berlin skúšobnú rezerváciu jednosmerného letu s odletom z letiska Berlín-Tegel (Nemecko) a s príletom v Kolíne (Nemecko). V prvom kroku rezervácie sa zobrazila tabuľka so zoznamom možných leteckých spojení za rozdielne ceny. Po vybraní jedného z leteckých spojení sa v tabuľke obsahujúcej rôzne položky a ich cenu zobrazila najmä suma 3 eurá ako „dane a poplatky“. Pri ďalšej skúšobnej rezervácii, ktorú Bundesverband uskutočnila na tej istej internetovej stránke 20. júna 2010, sa za spiatočný let s odletom z Berlína-Tegel a s príletom do Frankfurtu nad Mohanom (Nemecko) objavila ako „dane a poplatky“ suma 1 euro.

11 Podľa Bundesverband boli sumy daní a poplatkov, ktoré boli uvedené na internetovej stránke spoločnosti Air Berlin, príliš nízke v porovnaní so sumami, ktoré v skutočnosti platí letecká spoločnosť, a to podľa taríf letiskových poplatkov dotknutých letísk, a preto mohli spotrebiteľa uviesť do omylu. Keďže Bundesverband sa domnievala, že toto zobrazenie bolo v rozpore s článkom 23 ods. 1 treťou vetou nariadenia č. 1008/2008, na Landgericht Berlin (Krajinský súd Berlín, Nemecko) podala žalobu o zdržanie sa tejto praktiky.

12 V rámci tejto žaloby Bundesverband taktiež napadla zákonnosť podmienky uvedenej v bode 5.2 všeobecných podmienok predaja spoločnosti Air Berlin, ktoré sú prístupné na jej internetovej stránke (ďalej len „všeobecné podmienky predaja“), podľa ktorej Air Berlin zrazí 25 eur ako poplatok za spracovanie za rezerváciu a cestujúceho zo sumy, ktorá sa má cestujúcemu vrátiť, ak nenastúpil na let alebo zrušil svoju rezerváciu. Bundesverband vysvetlila, že táto podmienka porušuje § 307 BGB, keďže neprimerane znevýhodňuje zmluvných partnerov leteckej spoločnosti. Dodala, že za plnenie zákonnej povinnosti nesmie Air Berlin požadovať žiadny samostatný poplatok.

13 Landgericht Berlin (Krajinský súd Berlín) vyhovel žalobe Bundesverband a spoločnosti Air Berlin uložil povinnosť, aby sa pod označením „dane a poplatky“ pri zobrazovaní cien letov na svojej internetovej stránke pod hrozbou sankcií jednak zdržala zobrazovania súm, ktoré nezodpovedajú sumám, ktoré má táto letecká spoločnosť v skutočnosti zaplatiť, a jednak aby zo svojich všeobecných podmienok predaja vypustila bod 5.2.

14 Keďže odvolanie, ktoré Air Berlin podala na Kammergericht Berlin (Vyšší krajinský súd Berlín, Nemecko), bolo zamietnuté, táto letecká spoločnosť podala opravný prostriedok *Revision* na Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko).

15 Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) sa po prvé pýta na výklad, aký sa má prisúdiť článku 23 ods. 1 tretej vete nariadenia č. 1008/2008. Vzhľadom na judikatúru Súdneho dvora má totiž tento súd pochybnosti, pokiaľ ide o súlad zobrazenia cien na internetovej stránke spoločnosti Air Berlin s požiadavkami stanovenými týmto ustanovením.

16 Po druhé uvedený súd si želá dostať vysvetlenia, pokiaľ ide o výklad článku 22 ods. 1 tohto nariadenia s cieľom stanoviť, či pravidlo stanovené v tomto ustanovení, podľa ktorého leteckí dopravcovia voľne stanovujú letecké cestovné a letecké sadzby za letecké dopravné služby vnútri Únie, môže odôvodniť, aby sa vo všeobecných podmienkach predaja spoločnosti Air Berlin ukladali samostatné poplatky cestujúcim, ktorí nenastúpili na let alebo ktorí zrušili svoju rezerváciu.

17 Za týchto podmienok Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 23 ods. 1 tretia veta nariadenia č. 1008/2008 vykladať v tom zmysle, že pri uverejnení svojho leteckého cestovného musia leteckí dopravcovia uviesť skutočnú výšku daní, letiskových poplatkov a iných platieb, prirážok a poplatkov, ktoré sú uvedené v písmenách b) až d), a teda ich nesmú čiastočne zahrnúť do svojho leteckého cestovného uvedeného v písmene a) tohto ustanovenia?

2. Má sa článok 22 ods. 1 nariadenia č. 1008/2008 vykladať v tom zmysle, že bráni uplatneniu vnútroštátnej právnej úpravy týkajúcej sa práva všeobecných podmienok predaja, ktorá je založená na práve Únie a ktorá stanovuje, že nie je možné fakturovať samostatné poplatky za spracovanie zákazníkom, ktorí nenastúpili na let alebo zrušili svoju rezerváciu?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

18 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či sa má článok 23 ods. 1 tretia veta nariadenia č. 1008/2008 vykladať v tom zmysle, že pri uverejnení svojho leteckého cestovného musia leteckí dopravcovia uviesť skutočnú výšku daní, letiskových poplatkov, ako aj iných platieb, prirážok a poplatkov, uvedených v článku 23 ods. 1 tretej vete písm. b) až d) tohto nariadenia, a preto nesmú tieto položky čiastočne zahrnúť do leteckého cestovného uvedeného v článku 23 ods. 1 tretej vete písm. a) uvedeného nariadenia.

19 Článok 23 ods. 1 druhá veta nariadenia č. 1008/2008 stanovuje, že pri uverejnení leteckého cestovného a leteckej sadzby ponúkanej verejnosti, vrátane uverejnenia na internete, „konečná cena, ktorá sa má zaplatiť, je vždy uvedená a zahŕňa uplatniteľné letecké cestovné alebo leteckú sadzbu vrátane všetkých uplatniteľných daní a platieb, prirážok a poplatkov, ktoré sú nevyhnutné a predpokladajú sa v čase uverejnenia.“ Článok 23 ods. 1 tretia veta tohto nariadenia stanovuje, že okrem konečnej ceny sa uvádza letecké cestovné alebo letecká sadzba, ako aj dane, letiskové poplatky a iné platby, prirážky alebo poplatky, ktoré sa týkajú napríklad bezpečnostnej ochrany alebo paliva, ak sa tieto položky pridali do leteckého cestovného alebo leteckej sadzby.

20 Podľa spoločnosti Air Berlin nie sú leteckí dopravcovia povinní osobitne zobrazovať sumu daní, letiskových poplatkov ani iných platieb, prirážok alebo poplatkov, ktoré sú uvedené v článku 23 ods. 1 tretej vete písm. b) až d) nariadenia č. 1008/2008, v prípade, že tieto položky sú zahrnuté v leteckom cestovnom uvedenom v článku 23 ods. 1 tretej vete písm. a) tohto nariadenia. Air Berlin sa totiž domnieva, že len konečná cena je rozhodujúca na to, aby sa zákazníkovi umožnilo porovnať jednotlivé ceny ponúkané leteckými dopravcami.

21 Bundesverband, nemecká vláda a Európska komisia tvrdia, že článok 23 ods. 1 tretia veta nariadenia č. 1008/2008 ukladá leteckým dopravcom povinnosť uvádzať sumu jednotlivých zložiek konečnej ceny.

22 Je potrebné pripomenúť, že na účely výkladu ustanovenia práva Únie je potrebné zohľadniť nielen jeho znenie, ale aj jeho kontext a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou (rozsudok z 19. júla 2012, ebookers.com Deutschland, C-112/11, EU:C:2012:487, bod 12 a citovaná judikatúra).

23 Zo znenia článku 23 ods. 1 tretej vety nariadenia č. 1008/2008 vyplýva, že povinnosť uviesť aspoň letecké cestovné, ako aj dane, letiskové poplatky a iné platby, prirážky alebo poplatky, ak sa tieto položky pripočítali k leteckému cestovnému, dopĺňa povinnosť vyplývajúcu z článku 23 ods. 1 druhej vety tohto nariadenia, a to uviesť konečnú cenu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. januára 2015, Air Berlin, C-573/13, EU:C:2015:11, bod 44).

24 Preto v rozpore s tým, čo tvrdí Air Berlin, najmä s odvolaním sa na odôvodnenie 16 nariadenia č. 1008/2008, letecký dopravca, ktorý sa obmedzil na uvedenie konečnej ceny, nesplnil pravidlá článku 23 ods. 1 tretej vety tohto nariadenia, keďže tieto pravidlá ukladajú povinnosť uvádzať sumy jednotlivých položiek, z ktorých sa skladá táto cena.

25 Tento záver nie je spochybnený tvrdením spoločnosti Air Berlin, podľa ktorého samotné znenie článku 23 ods. 1 tretej vety nariadenia č. 1008/2008 ukladá leteckým dopravcom povinnosť konkretizovať položky uvedené v článku 23 ods. 1 tretej vete písm. b) až d) tohto nariadenia len vtedy, „ak sa [tieto] položky… pridali do leteckého cestovného“, a nie vtedy, ak boli v uvedenom cestovnom zahrnuté.

26 Článok 2 bod 18 nariadenia č. 1008/2008, ktorý vymedzuje pojem „letecké cestovné“, totiž neuvádza dane, letiskové poplatky, iné platby, prirážky a poplatky ako položky zahrnuté v uvedenom cestovnom. Z toho vyplýva, že leteckí dopravcovia nemôžu do leteckého cestovného zahrnúť tieto položky, ktoré majú povinnosť uviesť podľa článku 23 ods. 1 tretej vety písm. a) tohto nariadenia.

27 V rozpore s tým, čo taktiež tvrdí Air Berlin, v dôsledku takéhoto výkladu článku 23 ods. 1 tretej vety nariadenia č. 1008/2008 nemožno toto ustanovenie zbaviť jeho zmyslu. Časť vety „ak sa položky uvedené [v článku 23 ods. 1 tretej vete písm. b), c) a d)] pridali do leteckého cestovného“ má totiž zreteľne za cieľ odlíšiť prípad, keď sa leteckí dopravcovia rozhodnú tieto položky preniesť na svojich zákazníkov, od prípadu, keď sa rozhodnú ich znášať sami, pričom povinnosť uvádzať uvedené položky existuje len v prvom prípade.

28 Z uvedeného vyplýva, že s jednotlivými položkami tvoriacimi konečnú cenu, ktorá sa má zaplatiť, ktoré sú uvedené v článku 23 ods. 1 tretej vete nariadenia č. 1008/2008, treba vždy oboznámiť zákazníka, a to do výšky, ktorou sa podieľajú na tejto konečnej cene.

29 Tento výklad je potvrdený preskúmaním tak cieľov sledovaných právnou úpravou, ktorej súčasťou je ustanovenie, o ktoré ide vo veci samej, ako aj jeho kontextom.

30 Cieľom článku 23 ods. 1 nariadenia č. 1008/2008 je najmä zaručiť informovanie a transparentnosť cien leteckých služieb s odletom z letiska na území členského štátu, a tým prispieva k zabezpečeniu ochrany zákazníka využívajúceho tieto služby. V tejto súvislosti tento článok stanovuje povinnosť spočívajúcu v informovaní a transparentnosti, pokiaľ ide najmä o podmienky uplatniteľné na letecké cestovné, konečnú cenu, ktorá sa má zaplatiť, letecké cestovné a nevyhnutné a predpokladané príplatky k cene, ako aj voliteľné príplatky k cene súvisiace so službami, ktoré dopĺňajú samotnú leteckú službu (rozsudok z 18. septembra 2014, Vueling Airlines, C-487/12, EU:C:2014:2232, bod 32).

31 Cieľ informovania a transparentnosti cien by nebol dodržaný, ak by sa mal článok 23 ods. 1 tretia veta nariadenia č. 1008/2008 vykladať tak, že leteckým dopravcom dáva na výber, či zahrnú dane, letiskové poplatky, iné platby, prirážky a poplatky do leteckého cestovného, alebo či uvedú tieto jednotlivé položky samostatne.

32 Nakoniec odlišný výklad článku 23 ods. 1 tretej vety nariadenia č. 1008/2008 by mohol zbaviť toto ustanovenie akéhokoľvek potrebného účinku. Na jednej strane by totiž čiastočné zahrnutie položiek uvedených v článku 23 ods. 1 tretej vete písm. b) až d) nariadenia č. 1008/2008 do leteckého cestovného viedlo k tomu, že by sa uvádzali len sumy bez vzťahu s realitou. Na druhej strane by

výsledkom úplného zahrnutia týchto položiek do leteckého cestovného bolo, že suma uvedená ako letecké cestovné by sa mohla rovnať konečnej cene, ktorá sa má zaplatiť. Povinnosť uviesť konečnú cenu, ktorá sa má zaplatiť, je už stanovená v článku 23 ods. 1 druhej vete tohto nariadenia.

33 Napokon je potrebné preskúmať tvrdenie spoločnosti Air Berlin, podľa ktorého je uvedenie skutočných súm položiek uvedených v článku 23 ods. 1 tretej vete písm. c) a d) nariadenia č. 1008/2008 nemožné, keďže tieto sumy sú v okamihu rezervácie letu neznáme.

34 V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že pri kúpe letenky musí zákazník zaplatiť konečnú cenu, nie predbežnú. Preto ak možno sumu niektorých platieb alebo niektorých prirážok alebo poplatkov, ako napríklad tých, ktoré súvisia s palivom, presne poznať až po tom, ako sa let uskutočnil, ako to tvrdí Air Berlin, a niekedy dokonca niekoľko mesiacov po tomto lete, sumy daní, letiskových poplatkov a iných platieb, prirážok a poplatkov uvedených v článku 23 ods. 1 tretej vete písm. b) až d) nariadenia č. 1008/2008, ktoré má zaplatiť zákazník, zodpovedajú odhadu vykonanému leteckým dopravcom v okamihu rezervácie letu.

35 V tomto zmysle článok 23 ods. 1 druhá veta nariadenia č. 1008/2008 okrem iného stanovuje, že zložky konečnej ceny, ktorú má zaplatiť zákazník, sú okrem leteckého cestovného alebo leteckej sadzby súborom uplatniteľných daní, platieb, prirážok a poplatkov, ktoré sa „predpokladajú… v čase uverejnenia“.

36 Vzhľadom na uvedené je potrebné na prvú otázku odpovedať tak, že článok 23 ods. 1 tretia veta nariadenia č. 1008/2008 sa má vykladať v tom zmysle, že pri uverejnení svojho leteckého cestovného musia leteckí dopravcovia uviesť osobitne sumy, ktoré majú zákazníci zaplatiť ako dane, letiskové poplatky, ako aj iné platby, prirážky a poplatky, uvedené v článku 23 ods. 1 tretej vete písm. b) až d) tohto nariadenia, a preto tieto položky nesmú ani čiastočne zahrnúť do leteckého cestovného uvedeného v článku 23 ods. 1 tretej vete písm. a) uvedeného nariadenia.

O druhej otázke

37 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 22 ods. 1 nariadenia č. 1008/2008 vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby uplatnenie vnútroštátnej právnej úpravy, ktorou sa preberá smernica 93/13, mohlo viesť k vyhláseniu neplatnosti podmienky uvedenej vo všeobecných podmienkach predaja umožňujúcej fakturovať samostatné paušálne poplatky za spracovanie zákazníkom, ktorí nenastúpili na let alebo ktorí zrušili svoju rezerváciu.

38 Vnútroštátny súd sa domnieva, že bod 5.2 všeobecných podmienok predaja, ktorý stanovuje poplatok 25 eur za cestujúceho a rezerváciu ako poplatok za spracovanie pre prípad zrušenia rezervácie letu s ekonomickou tarifou alebo pre prípad nenastúpenia do lietadla pri takomto lete, neprimerane znevýhodňuje zákazníkov spoločnosti Air Berlin a v súlade s § 307 ods. 1 BGB je neplatný.

39 Vnútroštátny súd taktiež spresňuje, že § 307 ods. 1 prvá veta a § 307 ods. 2 bod 1 BGB preberá do nemeckého práva článok 3 ods. 1 a článok 6 ods. 1 prvú časť prvej vety smernice 93/13.

40 V tejto súvislosti Air Berlin vo svojich písomných pripomienkach tvrdí, že na účely určenia podmienky uvedenej v bode 5.2 všeobecných podmienok predaja za nekalú nemecké prvostupňové a odvolacie súdy vychádzali výlučne z vnútroštátneho práva, a nie z práva Únie.

41 Je potrebné pripomenúť, že v rámci prejudiciálneho konania je Súdny dvor oprávnený vysloviť sa len k výkladu alebo platnosti práva Únie so zreteľom na skutkové a právne okolnosti, ako ich podal vnútroštátny súd, s cieľom poskytnúť tomuto súdu užitočné prvky potrebné pre rozhodnutie v spore, ktorý mu bol predložený (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. apríla 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 35).

42 Za týchto podmienok je potrebné na druhú prejudiciálnu otázku odpovedať na základe predpokladu, ktorým je predpoklad vnútroštátneho súdu, podľa ktorého je vnútroštátna právna úprava na ochranu spotrebiteľov pred nekalými praktikami, konkrétne § 307 BGB, na základe ktorej vnútroštátny súd považuje podmienku uvedenú v bode 5.2 všeobecných podmienok predaja za nekalú, založená na práve Únie v rozsahu, v akom táto právna úprava preberá smernicu 93/13.

43 Vnútroštátny súd sa pýta, či je vzhľadom na rozsudok z 18. septembra 2014, Vueling Airlines (C-487/12, EU:C:2014:2232) potrebné sa domnievať, že voľnosť priznaná leteckým dopravcom stanovovať letecké cestovné podľa článku 22 ods. 1 nariadenia č. 1008/2008 bráni tomu, aby sa vnútroštátna právna úprava, ktorá preberá právo Únie v oblasti ochrany spotrebiteľa, uplatňovala na takúto podmienku.

44 Bez toho, aby bolo potrebné rozhodnúť o otázke, či paušálne poplatky za spracovanie stanovené podmienkou uvedenou v bode 5.2 všeobecných podmienok predaja patria pod pojem „letecké cestovné“ v zmysle nariadenia č. 1008/2008, a následne, či sa na túto podmienku môže vzťahovať voľná tvorba cien stanovená v článku 22 ods. 1 tohto nariadenia, je potrebné zdôrazniť, že cieľom smernice 93/13 je v súlade s jej článkom 1 ods. 1 aproximovať predpisy členských štátov, ktoré sa týkajú nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom. Ide teda o všeobecnú smernicu o ochrane spotrebiteľa, ktorá sa má uplatňovať vo všetkých odvetviach hospodárskej činnosti. Cieľom tejto smernice nie je obmedzovať voľnú tvorbu cien leteckých dopravcov, ale jej cieľom je prinútiť členské štáty stanoviť mechanizmus, ktorý zabezpečí, aby sa prípadne nekalá povaha každej zmluvnej podmienky, ktorá nebola individuálne dohodnutá, mohla preskúmať na účely ochrany, ktorá sa musí priznať spotrebiteľovi z dôvodu skutočnosti, že v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom sa nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. februára 2015, Matei, C-143/13, EU:C:2015:127, bod 51 a citovanú judikatúru).

45 V tomto kontexte by bolo možné uznať neuplatniteľnosť uvedenej smernice v oblasti leteckých služieb, na ktoré sa vzťahuje nariadenie č. 1008/2008, len pod podmienkou, že by ju jasne stanovovali ustanovenia tohto nariadenia. Znenie článku 22 uvedeného nariadenia č. 1008/2008 týkajúceho sa voľnej tvorby cien, ani znenie ostatných ustanovení uvedeného nariadenia neumožňujú vyvodiť takýto záver, hoci smernica 93/13 už bola v čase prijatia predmetného nariadenia účinná.

46 Z cieľa sledovaného článkom 22 ods. 1 nariadenia č. 1008/2008 nemožno vyvodiť ani to, že by zmluvy o leteckej doprave nepodliehali požiadavke rešpektovania všeobecných pravidiel ochrany spotrebiteľa pred nekalými podmienkami.

47 V tejto súvislosti Komisia správne uvádza, že voľná tvorba cien stanovená v článku 22 nariadenia č. 1008/2008 je výsledkom postupného obmedzovania kontroly cien zo strany členských štátov s cieľom otvoriť odvetvie hospodárskej súťaži. Ako zdôraznil generálny advokát Bot v bode 27 svojich návrhov vo veci Vueling Airlines (C-487/12, EU:C:2014:27), cieľom liberalizácie trhu s leteckou prepravou bolo dosiahnuť väčšiu rozmanitosť ponuky a nižšie ceny v prospech spotrebiteľov. Nariadenie Rady (EHS) č. 2409/92 z 23. júla 1992 [o] cestovnom a sadzbách v leteckých dopravných službách (Ú. v. ES L 240, 1992, s. 15; Mim. vyd. 07/001, s. 427), zrušené nariadením č. 1008/2008, tak vo svojom piatom odôvodnení stanovovalo, že by bolo vhodné „doplnenie cenovej slobody s adekvátnou ochranou záujmov spotrebiteľov a priemyslu“.

48 Rozsudok z 18. septembra 2014, Vueling Airlines (C-487/12, EU:C:2014:2232) nemôže viesť k inému záveru. V tomto rozsudku Súdny dvor rozhodol, že článok 22 ods. 1 nariadenia č. 1008/2008 bráni takej právnej úprave, o akú išlo v danej veci, ktorej cieľom je uložiť leteckým dopravcom za každých okolností povinnosť prepravovať zaregistrovanú batožinu svojich cestujúcich bez možnosti vyžadovať za túto prepravu príplatok. Naproti tomu Súdny dvor vôbec neuviedol, že by voľná tvorba cien vo všeobecnosti bránila uplatňovaniu akýchkoľvek pravidiel na ochranu spotrebiteľa. Práve naopak, Súdny dvor uviedol, že bez toho, aby bolo dotknuté najmä uplatnenie pravidiel prijatých v oblasti ochrany

spotrebiteľa, právo Únie nebráni tomu, aby členské štáty upravili okolnosti týkajúce sa zmluvy o leteckej preprave, osobitne na účely ochrany spotrebiteľa pred nekalými praktikami, pod podmienkou, že nedôjde k rozporu s ustanoveniami o tvorbe cien nariadenia č. 1008/2008 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. septembra 2014, Vueling Airlines, C-487/12, EU:C:2014:2232, bod 44).

49 Z uvedeného rozsudku teda nie je možné vyvodiť, že článok 22 ods. 1 nariadenia č. 1008/2008 bráni uplatneniu vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá preberá ustanovenia práva Únie v oblasti ochrany spotrebiteľa, ako sú ustanovenia smernice 93/13.

50 Z uvedených úvah vyplýva, že voľná tvorba cien leteckých služieb vnútri Únie zakotvená v článku 22 ods. 1 nariadenia č. 1008/2008 nemôže brániť uplatneniu takej vnútroštátnej právnej úpravy na zmluvné podmienky leteckej dopravy.

51 Opačná odpoveď by mala za následok, že spotrebitelia by boli zbavení práv, ktoré im vyplývajú zo smernice 93/13 v oblasti tvorby cien leteckých služieb, a že leteckým dopravcom by sa umožnilo, aby bez akejkoľvek kontroly zahŕňali do zmlúv uzatváraných s cestujúcimi nekalé podmienky týkajúce sa tvorby cien.

52 Vzhľadom na uvedené je potrebné na druhú otázku odpovedať tak, že článok 22 ods. 1 nariadenia č. 1008/2008 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby uplatnenie vnútroštátnej právnej úpravy, ktorou sa preberá smernica 93/13, mohlo viesť k vyhláseniu neplatnosti podmienky uvedenej vo všeobecných podmienkach predaja umožňujúcej fakturovať samostatné paušálne poplatky za spracovanie zákazníkom, ktorí nenastúpili na let alebo ktorí zrušili svoju rezerváciu.

O trovách

53 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

1. **Článok 23 ods. 1 tretia veta nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1008/2008 z 24. septembra 2008 o spoločných pravidlách prevádzky leteckých dopravných služieb v Spoločenstve sa má vykladať v tom zmysle, že pri uverejnení svojho leteckého cestovného musia leteckí dopravcovia uviesť osobitne sumy, ktoré majú zákazníci zaplatiť ako dane, letiskové poplatky, ako aj iné platby, prirážky a poplatky, uvedené v článku 23 ods. 1 tretej vete písm. b) až d) tohto nariadenia, a preto tieto položky nesmú ani čiastočne zahrnúť do leteckého cestovného uvedeného v článku 23 ods. 1 tretej vete písm. a) uvedeného nariadenia.**

2. **Článok 22 ods. 1 nariadenia č. 1008/2008 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby uplatnenie vnútroštátnej právnej úpravy, ktorou sa preberá smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, mohlo viesť k vyhláseniu neplatnosti podmienky uvedenej vo všeobecných podmienkach predaja umožňujúcej fakturovať samostatné paušálne poplatky za spracovanie zákazníkom, ktorí nenastúpili na let alebo ktorí zrušili svoju rezerváciu.**

Podpisy